

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 281 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – BK projektas), LIETUVOS
RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 120, 121 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 134¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTO (toliau – BPK projektas) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ
NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 71, 420, 422, 423, 424, 427 IR 603 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO (toliau – ANK projektas) (toliau kartu – Projektai)
(TAP NR. TAP-18-861–18-863)(TAIS Nr. 18-7076(2)–18-7078(2))**

2018-08-21 Nr.NV-2185

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl ANK projekto:

1. Šio projekto 1 straipsniu siūloma papildyti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 71 straipsnio 1 dalį, kurioje numatyta atsakomybė asmenims, įtariamais esant apsvaigus nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų ir vengiantiems pasitikrinti dėl apsvaigimo, nuoroda į ANK 422 straipsnio 5 dalį ir 424 straipsnio 4 dalį. Siūlomais ANK 71 straipsnio 1 dalies pakeitimais siūloma nustatyti atsakomybę už vengimą pasitikrinti apsvaigimą nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų, kai asmuo buvo sulaikytas už ANK 422 straipsnio 5 dalyje ir 424 straipsnio 4 dalyje numatytų nusižengimų padarymą, nors ANK 422 straipsnio 5 dalyje ir 424 straipsnio 4 dalyje taip pat numatyta atsakomybė už vengimą tikrintis dėl apsvaigimo nuo psichotropinių arba narkotinių medžiagų. Įvertinus tai, kad ANK 71 straipsnio 1 dalis yra bendroji norma dėl asmens atsisakymo tikrintis dėl apsvaigimo nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų, o ANK 422 straipsnio 5 dalis ir ANK 424 straipsnio 4 dalis yra specialiosios normos, ANK projekto 1 straipsnyje siūlomas reglamentavimas yra perteklinis. Šiuo aspektu siūlytume įvertinti ir kitus ANK 71 straipsnio 1 dalyje išvardintus ANK straipsnius.

2. Atkreiptinas dėmesys į šio projekto 3 straipsnyje vartojamą sąvoką *lengvas neblaivumas*, kuri ANK 422 straipsnio 4 dalyje apibrėžiama kaip neblaivumas nuo 0 iki 0,4 promilių, o ANK 420 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 422 straipsnio 5 dalyje apibrėžiama kaip neblaivumas nuo 0,4 iki 1,5 promilių. Siekiant teisėkūros aiškumo, siūlome apsibrėžti, kas yra laikoma lengvu neblaivumu ir nuosekliai vartoti tam tikrą neblaivumo laipsnį apibrėžiančias formuluotes. Taip pat siūlome suvienodinti formuluočių „narkotinės ir psichotropinės medžiagos“ ir „narkotinės, psichotropinės ar kitaip psichiką veikiančios medžiagos“ vartojimą (pvz. ANK projekto 1 straipsnis ir 2 straipsnio 3 dalis).

3. Projekto 2 straipsniu siūloma pakeisti tris iš keturių ANK 420 straipsnio nuostatų. Pažymime, kad pagal Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (toliau – Rekomendacijos), 83 punktą, kai straipsnyje keičiama daugiau nei pusė jo dalių ar punktų, straipsnis turi būti dėstomas nauja redakcija.

4. Aiškinamajame rašte nėra atskleista dėl kokių priežasčių šio projekto 2 straipsniu keičiamoje ANK 420 straipsnio 3 dalyje nebelieka nuostatų dėl asmens vengimo tikrintis dėl apsvaigimo nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, nors ANK 420 straipsnio 4 dalyje tokios nuostatos išlieka.

5. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo projektu keičiamas ne visas įstatymas, o tik atitinkami jo straipsniai, ANK projekto pavadinime po skaičių „603“ turėtų būti įrašytas žodis „straipsnių“.

Dėl BK projekto:

1. Įvertinę siūlomą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 281 straipsnio 10 dalies pakeitimą, kuriuo siūloma apibrėžti, jog šio straipsnio 2, 4 ar 6 dalyje numatytą nusikalstamą veiką padaręs asmuo yra apsvaigęs nuo alkoholio, kai jam nustatytas 0,41 ir daugiau promilių neblaivumas, atkreipiame dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 42 dalyje išskiriamos dvi grupės vairuotojų, t. y. pradedantieji vairuotojai, taksi automobilių, mopedų, motociklų, triračių, lengvųjų keturračių, keturračių, galingųjų keturračių, transporto priemonių, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3,5 t arba kurios turi daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas, arba kuriomis vežami pavojingieji kroviniai, vairuotojai, kurie laikomi neblaiviais, kai etilo alkoholio koncentracija jų iškvėptame ore, kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose yra daugiau kaip 0 promilių, ir kiti vairuotojai, kurių iškvėptame ore, kraujyje, šlapime, seilėse ar kituose organizmo skysčiuose leidžiama didžiausia etilo alkoholio koncentracija vairavimo metu yra daugiau kaip 0,4 promilės. Šiame kontekste, mūsų nuomone, siūlomas teisinis reglamentavimas sukuria teisės normų konkurenciją ir nerodo vieningos įstatymų leidėjo pozicijos nustatant griežtesnę atsakomybę didesnį pavojų keliantiems vairuotojams (pradedantiejiems, taksi automobilių, mopedų, motociklų ir t. t.). Siūlome papildomai įvertinti, ar Baudžiamajame kodekse vairuotojų neblaivumo lygis neturėtų būti susietas su Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme atskirų kategorijų vairuotojams nustatytais neblaivumo lygiais.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad tik svarbiausi teisiniai santykiai turi būti reguliuojami įstatymu. Šiame kontekste siūlome apsvaistyti, ar siūlomos Baudžiamojo kodekso 281 straipsnio 11 dalies, taip pat ANK projekto 3 straipsnio 7 dalies nuostatos tikrai turi būti įtvirtintos įstatyme. Šiuo aspektu turėtų būti patikslintas aiškinamasis raštas.

Dėl BPK projekto:

1. Šio projekto 3 straipsniu pildomo Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso 134¹ straipsnio 1 dalies nuostatos „teisės vairuoti transporto priemonės sustabdymas, kaip kardomoji priemonė, gali būti skiriamas prokuroro nutarimu ar teismo nutartimi, o neatidėliotinais atvejais – ikiteisminio tyrimo pareigūno nutarimu“ yra analogiškos Baudžiamojo proceso kodekso 121 straipsnio 1 dalies nuostatoms, todėl yra perteklinės.

2. Atsižvelgiant į technologinę pažangą ir siekius kuo daugiau viešojo administravimo paslaugų perkelti į elektroninę erdvę, bei siekiant užtikrinti teisėkūros efektyvumą ir teisinio reguliavimo stabilumą, siūlytume apsvaistyti galimybę kaip kardomąją priemonę įtvirtinti „specialiosios teisės sustabdymą“, o ne tik „teisės vairuoti transporto priemonės sustabdymą“. Mūsų nuomone, toks reguliavimas būtų veiksmingesnis, nei šiuo metu galiojantis, kai tik skiriama kardomoji priemonė – dokumento, patvirtinančio, jog asmuo turi specialiąją teisę (pvz., medžioti), paėmimas, kas kai kuriais atvejais sukelia keblumų praktikoje aiškinantis, ar asmeniui buvo apribota specialioji teisė ar tik paimtas tai patvirtinantis dokumentas. Įtvirtinus kardomąją priemonę – specialiosios teisės sustabdymas, pareigūnas skiriantis kardomąją priemonę turėtų nurodyti kokia

asmens specialioji teisė yra sustabdoma ir pateikti tokią informaciją specialiąją teisę išduodančiai institucijai.

3. Atkreipiame dėmesį į tai, kad projekte vartojama formuluotė „teisės vairuoti transporto priemonės sustabdymas“ atitinka Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 33, 38, 80, 346, 424, 569, 573, 575, 589, 590, 595, 602, 610, 611, 612, 669, 682 ir 686 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte, Vyriausybės 2018 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 733 pateiktame svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui, vartojamą formuluotę „teisės vairuoti transporto priemonės sustabdymas“. Šiame kontekste kyla abejonių, ar tokios pačios formuluotės vartojimas skirtinguose įstatymuose nesukels teisės normų taikymo problemų, ar už pagal Baudžiamojo proceso kodeksą skirtą kardamosios priemonės – teisės vairuoti transporto priemonės sustabdymas – pažeidimą asmuo galės būti traukiamas administracinėn atsakomybėn, ar ne. Dėl šių priežasčių siūlome įvertinti minėtų formuluočių vartojimo suderinamumą ir šiuo aspektu papildyti aiškinamąjį raštą.

4. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras nėra pavaldus Lietuvos Respublikos Seimui ar Lietuvos Respublikos Vyriausybei, BPK projekto 4 straipsnio 2 dalis tikslintina formuluojant kaip *pasiūlymą* Lietuvos Respublikos generaliniam prokurorui iki 2018 m. gruodžio 31 d. priimti įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Dėl susijusių aspektų:

Atsižvelgdami į Rekomendacijų 6.1 papunkčio nuostatas, kad pirmą kartą tekste minimas teisės akto, institucijos, pareigų ir pan. pavadinimas negali būti trumpinamas; jei teisės akto, institucijos, pareigų ir pan. pavadinimas, kuris prasideda žodžiais „Lietuvos Respublika“, minimas ne kartą, pirmą kartą parašius visą pavadinimą, toliau jis gali būti rašomas be žodžių „Lietuvos Respublika“, siūlome Vyriausybės nutarimo, kuriuo Projektai teikiami Seimui, projekte nurodyti nesutrumpintas minimų asmenų pareigas, t. y., su žodžiais „Lietuvos Respublikos“.

Teisės grupės patarėjas

Žygimantas Daukša

Teisės grupės patarėjas

Darius Vilimas